

PÅ GRENSEN

NO 3, 2017 \ 10. ÅRGANG

UTGITT AV TOLLETATEN

TEMA

Stor innsats fra liten tollstasjon

SIDE 6

Stor økning
i beslag av
MDMA

SIDE 22

Nå er det
lov å innføre
reptiler

SIDE 14

FOTOREPORTASJE

Beslag under lupen

I over 100 år har Tolletaten hatt eget laboratorium. Her testes alkohol, diesel, sportsdrikke og mye annet for vår egen sikkerhets skyld.

SIDE 16

LES OGSÅ! Positiv brukerundersøkelse s. 4 \ Utvikling av IT-støtten s. 24 \ Undervisning i Ghana s. 29

TOLL
CUSTOMS

leder

Øystein Børner, tolldirektør

Ny virksomhetsstrategi for Tolletaten

Verdiskapende samfunnsbeskyttelse.

Det er Tolletatens nye visjon og rett før sommeren lanserte vi vår nye virksomhetsstrategi. Virksomhetsstrategien handler om Tolletatens langsiktige veivalg, og forteller hvordan etaten skal løse samfunnsoppdraget i framtiden.

Samfunnsbeskytter og verdiskaper.

Tolletatens rolle i vareførselen gjør oss til en viktig samfunnsbeskytter. Samtidig er etaten en viktig verdiskaper, først og fremst ved å bidra til at staten får sine inntekter gjennom vårt arbeid med å sikre riktig grunnlag for innkreving av toll og avgifter.

Tre målbilder. Vi har utviklet tre målbilder som beskriver hvilken vei Tolletaten ønsker å gå. De er utviklet med utgangspunkt i analyser og beskrivelser av dagens situasjon, og en forventet utvikling i omverdenen. Målbildene er:

- **Lett å gjøre rett:** Våre brukere skal møte en etat som tilbyr gode tjenester og gjør det enkelt å følge regelverket. Blant annet ønsker vi å tilby nye og mer effektive prosedyrer for næringslivet.
- **Vurdere bredt, kontrollere målrettet:** Tolletaten skal ha god oversikt over varestrømmer, brukere og potensielle trusler. Dette skal gi grunnlag for risikostyrt virkemiddelbruk og målrettet objektutvalgelse. Blant annet ønsker vi å styrke etterlevelsen av regelverket gjennom fysisk og digital kontroll og tilstedeværelse.

- **Bygget for fremtiden:** Tolletaten skal være i stand til å endre seg i takt med samfunnets behov og nye muligheter. Blant annet skal vi sørge for høy digitaliseringsgrad, og fleksibel organisering skal gi grunnlag for effektiv oppgaveløsning.

Arbeidet med virksomhetsstrategien ble påbegynt før jeg startet som tolldirektør og det har vært lærerikt å få begynne direktørjobben nettopp med å se på framtidens prioriteringer i etaten.

Organisasjonsutredning. Et annet spennende arbeid vi nå er i gang med er en organisasjonsutredning. Finansdepartementet har bedt oss om å legge fram forslag til ny organisering i etaten og et utvalg bestående av Ingelin Killengreen og Ivar Sletten og ledet av BI-professor Tom Colbjørnsen er i gang med arbeidet. Det blir interessant å se hva de kommer fram til i sin sluttrapport som skal ferdigstilles før sommeren 2018.

Før vi kommer til 2018 skal vi imidlertid starte det spennende arbeidet med å sette den nye strategien ut i praksis.

Øystein Børner,
tolldirektør

PÅGRENSEN

Utgitt av Tolletaten
Postboks 8122 Dep.
0032 Oslo
Tlf.: 22 86 03 12
www.toll.no

Ansvarlig redaktør:
Robert Haast

Redaktør: Karoline Carlsen

Design og redaksjonell
rådgivning: Redink

Trykk:
RKGrafiske AS

Opplag:
3500 eksemplarer

Forsidefoto: Bård Gudim

ISSN 1891-2486

Innspill, tips og henvendelser
om adresseendringer og
abonnement kan sendes til
kaca@toll.no.

”

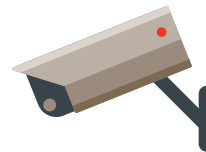
Den nye virksomhetsstrategien handler om våre langsiktige veivalg

2

Ein rumensk sjåfør kom køyrande over Svinesund med 2,2 tonn bakevarer i semi-traileren. Han stoppa ikkje for å deklarerare varene, og mangla naudsynpte papir.

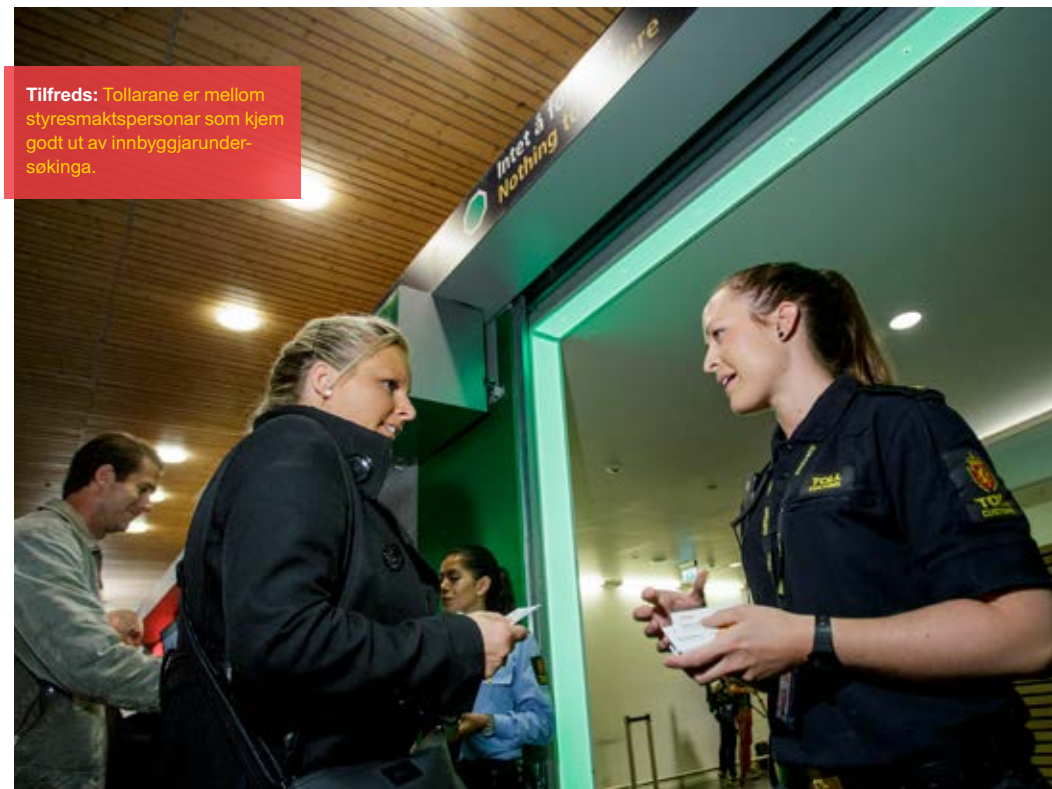
430

I løpet av dei seks første månadene i år har totalt 430 smuglingsforsøk blitt stoppa på grunn av skiltlesande kamera (ANPR).

385 000

Første halvår vart det totalt beslaglagt 385 000 liter alkohol av norske tollarar. 321 000 liter av dette var øl, ein auke frå i fjor.

Tilfreds: Tollarane er mellom styresmaktspersonar som kjem godt ut av innbyggjarundersøkinga.

Foto: nyebilder.no

Brukarane er nøgde med Tolletaten

Innbyggjarundersøkinga til Difi viser gode resultat for Tolletaten.

Sidan førre undersøking i 2015 har etaten framgang i brukartilfredsheit på nesten alle område. Av styresmaktsorgana er det berre Lånekassa som har større total tilfredsheit mellom brukarane. Tolletaten er eitt av seks styresmaktsorgan som inngår i innbyggjarundersøkinga.

Nøgd med digitale tenester. Undersøkinga viser at Tolletaten er mellom styresmaktsorgana som skil seg positivt ut når det kjem til digitale tilhøve. Særleg når det gjeld høvet til å utføre oppgåver over internett, er det stor framgang i tilfredsheit frå brukarane.

– Det er gledeleg at brukarane

er nøgde med dei internettbaserte tenestene våre. Vi kjem til å jobbe vidare med sjølvhjølpsløyser og ønskjer å utnytte teknologiske moglegheiter, seier tolldirektør Øystein Børmer. Sidan førre undersøkinga har Tolletaten lansert Kvoteappen.

– Kanskje er det ein av grunnane til at vi skårar betre denne gongen? I tillegg jobbar vi heile tida med å betre nettsida vår, toll.no. Eg er glad for at innbyggjarane legg merke til innsatsen. Dette er ein inspirasjon for alle som arbeider med å tilby betre digitale tenester i etaten, seier nettredaktør Hilde B. Jenssen.

Undersøkinga viser at brukarane er nøgde med den faglege

kompetansen til dei tilsette, og at dei blir behandla med respekt og får rettleiing og råd.

Delvis nøgd. Sjølv om undersøkinga viser at mange brukarar er nøgde med etaten, er det nokre område der dei er mindre tilfredse. Når det kjem til ventetid på telefon, brev/e-post og resepsjon er brukarane berre delvis nøgde.

– Det er tydeleg at vi har eit potensiale for å gjere det betre på dette området, og kjem difor til å sjå på høve for å redusere ventetida, slik at vi kan gje brukarane raskare svar og betre service, seier kommunikasjonsdirektør Robert Haast.

Nye stoff på narkotikalista

I juni vart 25 nye stoff oppførte på narkotikalista. Sju av stoffa først opp på bakgrunn av EU-vedtak, og to etter høyring. 16 stoff først opp med konkrete kjemiske namn. Desse stoffa er allereie omfatta av ei stoffgruppe.

TOA har flytta

Tollregion Oslo og Akershus flytta 19. september inn i nye lokale på Helsfyr. Den nye adressa er Strømsveien 96, og regionen vil få 8500 kvadratmeter til disposisjon.

Beslagla seglbåt

Tollarar beslagla i august ein seglbåt i Oslofjorden. Båteigenaren hadde ikkje meldt frå til Tolletaten, og sa han ikkje hadde noko å fortolte. Båten vart nyleg kjøpt for 55 000 euro – 514 250 kroner – i utlandet, og eigaren skulle ha betalt 128 500 kroner i mervdiavgift ved innførsel. Båten vart dermed beslaglagt, saman med 88,5 liter ufortolla alkohol.

Nytt på Flesland

17. august opna nye Bergen lufthamn, og det var også første dag for Tolletaten i nye lokale. Nye lokale betyr betre fasilitetar og nytt og betre utstyr. Mellom anna ei større røntgenmaskin, kropps-

skannar og påvisingsutstyr. – Det er godt å endeleg vere på plass. Vi ser fram til å ta i bruk dei nye kontor- og kontrollfasilitetane, seier kontorsjef Lisbeth Angeltveit i Tollregion Vest-Noreg.

Fleire ANPR-kamera på vegen

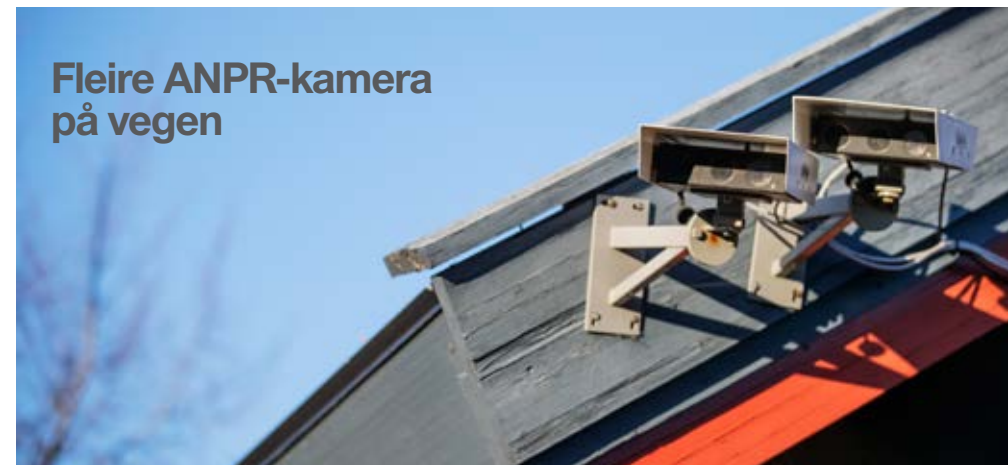

Foto: Thomas Haugersveen

Hausten 2017 kjem det fleire skiltgjenkjennande kamera (ANPR) på norske vegar. I første omgang blir kamera på E105 ved Storskog i Finnmark prioriterte. Det vil også kome kamera på E-12 i Umbukta i Nordland. I tillegg skal det byggjast ut kamera på E18 ved Ørje kontrollområde.

Målet når prosjektet er avslutta, er at det skal vere ANPR-kamera på over 200 grenseveggar, ferjekaiar og i mobile patruljar.

På plass i 2020. Ferdigstillinga av prosjektet har diverre blitt forseinka, og alle kamera vil vere på plass tidlegast i 2020.

ANPR-prosjektet starta med eit pilotprosjekt i 2011 med sju kamera plasserte i Østfold. Resultata har vore utelukkande positive, og fleire kamera har blitt plasserte langs norske vegar. I 2016 vart det løyva 130 millionar i Statsbudsjettet til kamera over heile landet.

Innad i etaten

Utvalsteiar Tom Colbjørnsen

Organisasjonsutgreiing

Finansdepartementet har bede Tolletaten om å leggje fram eit framlegg til ny organisering i etaten. I august vart dette arbeidet starta med opprettinga av eit eige utval. Utvalet blir leia av professor Tom Colbjørnsen frå BI, og består i tillegg av tidlegare politidirektør Ingelin Killengreen og regiondirektør i Vest-Noreg, Ivar Sletten. Utvalet skal finne den mest høvelege organiseringa av etaten med utgangspunkt i samfunnsoppdraget og verksemdsstrategien. I tillegg til utvalet vil det også opprettast eit internt sekretariat. Utgreiinga skal vere ferdig i løpet av første halvår 2018.

Returnerte kulturminne

I 2011 stoppa ein tollar i Drammen ein nordmann som prøvde å innføre ein 93 kilo tung buddhastatue. Statuen var kjøpt i Bangkok, men seljaren hadde ikkje nødvendig autorisasjon for å selje den 200 år gamle kulturgjenstanden. I årevis har norske styresmakter prøvd å finne opphavet til statuen som er å rekne som eit kulturminne. Fleire ekspertar konkluderte

med at han kjem frå Myanmar, og i juli drog utanriksminister Børge Brende for å returnere statuen. Statuen er verdt mellom 20.000 og 70.000 kroner, men det er prinsipielle grunnar til returneringa. Kulturminnekriminalitet blir sett på som eit aukande internasjonalt problem, og kulturminister Linda Hofstad Helland seier at Noreg ville statuere eit eksempel.

Foto: Tolletaten

På jobb i utkanten

I 1970 var det 86 tollstasjoner i Norge.
I dag er det 37, og i Vauldalen ved Røros
ligger et av landets minste tollsteder.

Tekst Thore Simenstad | Foto Bjørn Christiansen

Toll / Customs
Vauldalen
Norsk - Svensk
Tollstasjon

Toll Customs
↑ Ingen varer å deklare
Nothing to declare
← Har varer å deklare
Goods to declare

” Tollerne våre avdekker stort sett noe på hver eneste vakt, og vi har hatt et oppsving i beslag i 2017.

Seksjonsleder Unni Elisabeth Tronsmed

De fleste har hørt om Oslo havn, Oslo lufthavn, Svinesund og Ørje. Færre har hørt om Bjørnfjell, Helligskogen, Magnormoen og Storskog. Og svært få kjenner til Vauldalen, med mindre du bor i Røros eller lengst nord i Østerdalen. Felles for dem alle er at det finnes tollstasjoner her, og samtlige steder grenser enten til Sverige, Finland eller Russland.

Langs riksvei 31, to kilometer fra grensen til Sverige ligger Vauldalen tollstasjon. Her vokter seks tollere grenseovergangen til Sverige og sørger for at næringslivet får fortollet varer. Stasjonen er åpen fem dager i uka fra 08.00 til 15.30, men døgnet rundt kan du risikere tollkontroll.

Tilstede. I 1970 var det totalt 86 tollstasjoner i Norge. I dag er det 37. Bakgrunnen for nedleggelsene er sammensatt. Varestrømmene endres, trafikkbildet utvikler seg og modernisering og digitalisering med kameraovervåkning gir nye muligheter. Likevel er fysisk tilstedeværelse viktig også andre steder enn de største grenseovergangene. Og med 78 grenseoverganger til Sverige, Russland og Finland, er det ikke tvil om at tollernorge har en travel arbeidshverdag.

Unni Elisabeth Tronsmed har jobbet på Vauldalen i 32 år. I dag er hun seksjonsleder og leder ekspedisjons- og kontrollvirksomheten på tollstasjonen. Siden hun startet i 1985 har mye skjedd. Tolldistriktet har blitt til Tollregion Midt-Norge

og stasjonen har blitt oppbemannet fra to til seks tjenestemenn.

– Hverdagen ble en helt annen etter at bemanningen ble økt og vi fikk to tollaspiranter i 2016, sier Tronsmed.

Med flere ansatte kan Vauldalen blant annet ha egne kontrollaksjoner i stedet for at de blir gjennomført av mannskap fra Trondheim.

– Tollerne våre avdekker stort sett noe på hver eneste vakt, og vi har hatt et oppsving i beslag i 2017, sier seksjonslederen.

Dette kommer tydelig fram av beslagsstatistikken. 21 forhold ble anmeldt til Trøndelag politidistrikt første halvår i år, sammenlignet med ingen anmeldelser første halvår i fjor.

Beslag av 1 800 liter alkohol og 22 000 sigaretter dominerer statistikken, men et beslag av 32 falske felger og et helt ferskt beslag av parkett skiller seg ut. Og parkettbeslaget er bare noen timer gammelt.

Nattevåk. Kontrollgruppa på Vauldalen følger ikke stasjonens ordinære arbeidstid. De er uforutsigbare og kan dukke opp i grensetraktene til alle døgnet tider. Noen ganger i flokk, forsterket av tollere fra andre stasjoner i Trøndelag eller i Nord-Østerdal sammen med tollere fra Hedmark. Denne natta går tollerne på jobb ved midnatt og ledes av førstetollinspektør Jørn. Han starter arbeidsnatta med å gå gjennom gjøremål og fordele oppgaver. En toller blir igjen på stasjonen, mens de

1. PÅ KONTORET: Tollstasjonen er bemannet hverdager fra kl.08.00-15.30, men også utenom ordinær arbeidstid er det tollere på jobb. Per Johan har dagvakt på stasjonen, mens tre av kollegaene hans har nattevakt.

2. 1936: Slik så Vauldalen tollstasjon ut i 1936. Bildet er tatt av fotografen Wiese.

3. DEN GANG DA: Jørn og Kristian viser fram den gamle tollstasjonen som er plassert i skogen i nærheten av det nyere tollbygget.

4. PÅ VEIEN: Kristoffer er klar for en natt på veien i Rørostraktene.

»

fakta

Vauldalen

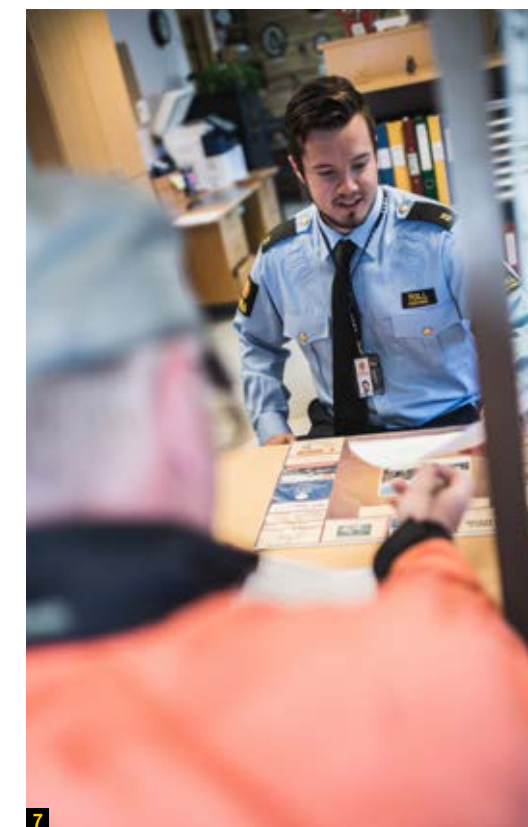
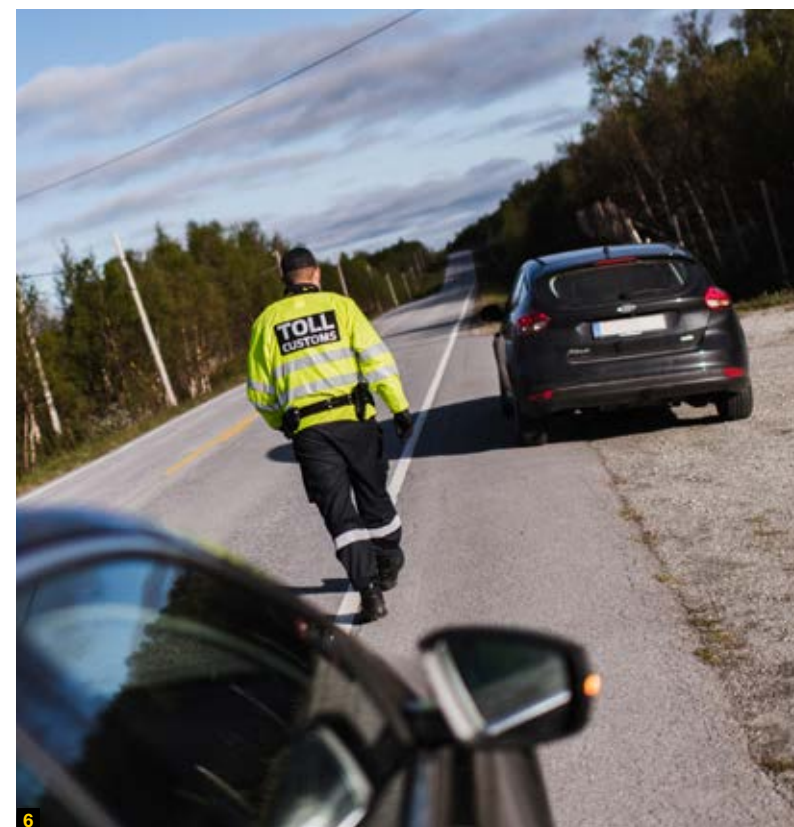
- Veien nordover til Vauldalen går enten riksveg 3 eller riksveg 26 gjennom Trysil
- Langs hovedvegene på norsk og svensk side av grensen var det en gang i tiden tett med tollsteder. Lutufallet, Flermoen, Rorbäcksnæs, Lillebo, Valdalen, Flötningen, Rotnemon, Grue og Vittjärn er noen. Lillebo tollstasjon var stedet kong Haakon VII kom 12. april 1940. Han fikk da beskjed av den svenske utenriksministeren at han fikk reise inn i Sverige, men ikke returnere til Norge. Kongen valgte da å fortsette ferden nordover på norsk side.
- På svensk side – i Idre, er det svenske tollvesenet samlokalisert med politiet, men det er ikke lenger noen fast bemannet tollekspedisjon her.

Sommerens største beslag

Tollpatruljen fra Vauldalen stoppet i slutten av juni fire trafikanter med for mye alkohol. Tre av forholdene ble avgjort med forenklede forelegg. Tilsammen dreide dette seg om 67 liter øl og to liter brennevin.

En latvisk statsborger, bosatt i Trøndelag, ble anmeldt til politiet. Varebilen han kjørte ble stoppet av Vauldalen-tollerne i halv to-tiden ei torsdagsnatt i juni. Tollerne avdekket 204,5 liter øl, seks liter brennevin og 540 sigaretter i bilen. Tollbeslaget utgjør 14 000 kroner i unndratte avgifter.

» andre kjører ut med patruljebilen. Bilen er sivil og skiller seg ikke ut på veien.

På tollsambandet er det dialog med andre patruljer i regionen. Én er ved den svenske stasjonen på E-14 ved Storlien og en annen er på tur mot Trondheim lufthavn Værnes.

Tidligere i dag har tollere i Sandefjord beslaglagt hasj i en trailer, og på Svinesund er det nettopp stoppet en bil med seks kilo amfetamin.

– Bare vent. En dag er det vår tur til å få et stort narkotikabeslag, sier Vauldalen-tollerne. For hvorfor skal ikke kriminelle organisasjoner benytte seg av mindre trafikkerte grenseoverganger i stedet for de døgnbemannede og travleste grenseveiene?

I 2016 beslagla Vauldalen 40 gram marihuana samt noe brukerstyr, men jakten på rekordbeslaget fortsetter og i mellomtiden gleder de seg stort på vegne av kollegene.

– Vi er da én tolletat.

Lokalkjent. Denne natta er det ingen aktuelle forhåndsmeldinger i Vauldalen eller Rørosområdet.

– Men det betyr ikke at vakta blir fredelig, sier førstetollinspektør Jørn når han setter seg i tjenestebilen. Tollerne vifter ikke lenger med rødt lyssignal på lommelykta for å varsle trafikanter om tollkontroll. Tjenestebilen er utstyrt med både blålys og sirene, og de fire tollerne i kontrollgruppa er sertifisert til å kjøre utrykning. 2017 er det første året tollerne i Midt-Norge bruker blålys.

Det er en lys sommernatt når tollerne stiller seg opp langs veien. De står så de kan følge trafikken på tre veier samtidig, men uten at noen kan oppdage dem.

– Vi gleder oss til å få på plass kjøretøy- og kjennermerkegjennkjennende kameraer (ANPR), på grenseovergangene i Trøndelag og nord i Østerdalen, sier Jørn og Kristoffer.

– Vi har en rekke veier innenfor grensa hvor kameraer vil bidra til å lette kontrollaktiviteten. Da ser vi bedre hvor kontrollobjektene tar veien og kan rette kontrollinnsatsen etter det. Rekker ikke vi fram i tide kan andre tollpatruljer stoppe kjøretøyet og gjennomføre kontrollen.

Innen 2020 skal det være ANPR-kameraer på samtlige grenseoverganger i Norge. Og hvor kameraene bør settes opp i Vauldalen, har de to tollerne klart for seg. De fleste som jobber ved Vauldalen er rekruttert lokalt fra Rørostraktene og lokalkunnskapen kommer godt med i jobben.

Ventetid. Mens kollegene på Svinesund står ved kontrollhallen på grønn sone og fortløpende stopper kjøretøy for en innledende samtale, må tollerne på Vauldalen tåle å vente på kontrollobjektene.

På sambandet melder Christian som sitter på stasjonen at en rød varebil nettopp har passert han på vei fra Sverige. Nærmere undersøkelser viser at bilen er registrert på en mann fra Øst-Europa.

5. GRENSEVAKTENE:

Dette er tollerne som har kontroll på grensen ved riksvei 31. Den sjette er midlertidig stasjonert på Værnes. Fra venstre: Unni Elisabeth Tronsmed, Christian Breen, Kristoffer Kojedal, Per Johan Hjort og Jørn André Sevattal.

– Han vil vi snakke med, sier Jørn. Klokka på dashbordet viser 03.40.

Sjåføren ser ikke tollpatruljen, men tollerne observerer at han stopper i et veikryss og blir stående en stund før han bestemmer seg for veien videre. Patruljen følger etter på god avstand, samtidig som en annen privatbil kjører inn mellom varebilen og tollpatruljen. En samtale på sambandet med Christian avdekker at bilen foran tilhører en som har hytte i området.

– Vi nærmer oss en avkjøring som egner seg til å stoppe og kontrollere biler, sier Kristoffer og setter på blålyset. Varebilsjåføren setter ned farten og viser at han vil stoppe på kontrollplassen.

Tollerne avdekker raskt at han har et parti parkett som ikke er fortollet, og kjøretøyet tas med til stasjonen for nærmere kontroll. Tollerne finner i alt 1,2 tonn parkett, men verken alkohol, sigaretter eller narkotika i varebilen. Parketten blir beslaglagt da den ikke er deklartert og heller ikke kan betraktes som reisegods, fordi den koster mer enn 6 000 kroner.

En svensk familie på vei til Røros blir også kontrollert denne natta. De har ingenting ulovlig eller restriksjonsbelagt i bilen. Fire sykler er forskriftsmessig sikret for hele familien som skal på sykkelstur i Norge. I tillegg stanses en bil med tre arbeidere på vei til Trondheim. Her er det bare arbeidsverktøy, og ingen smuglervarer.

Kommer du kjørende på riksvei 31 gjennom

Brekken midt på natta og tollpatruljen er ute, da må du regne med å bli stoppet og spurt om ærendet ditt.

– Er ikke svaret tilfredsstillende og den første gjennomgangen av kjøretøyet også vekker mistanke, er veien til kontrollgarasjen kort, forteller tollerne.

Eksport. Jakten på det store narkotikabeslaget på Vauldalen fortsetter, men en viktig tolloppgave er også å sikre staten inntekter og sørge for at import og eksport går riktig for seg.

Eksporten fra stolprodusenten Håg i Røros til EU går over Vauldalen, og mens trelast og avfallsprodukter fortsatt dominerer som grensekryssende handelsvare, er sjåførene nye.

– Vi opplever oftere språkproblemer fra øst-europeiske sjåførere, som tidvis også mangler nødvendige tollpapirer. Det gir oss utfordringer, sier Unni Elisabeth Tronsmed. Utfordringer som hun deler med kollegene i resten av landet.

En vare som stadig oftere dukker opp i ekspedisjonen på Vauldalen er klær produsert i Norge, men som er eksportert til Estland og andre øst-europeiske land hvor de bearbeides før de importeres til Norge. I tillegg er det noe transittrafikk gjennom Sverige fra Nord-Norge. Da er det gjerne grønnsaker eller meieriprodukter i lasten.

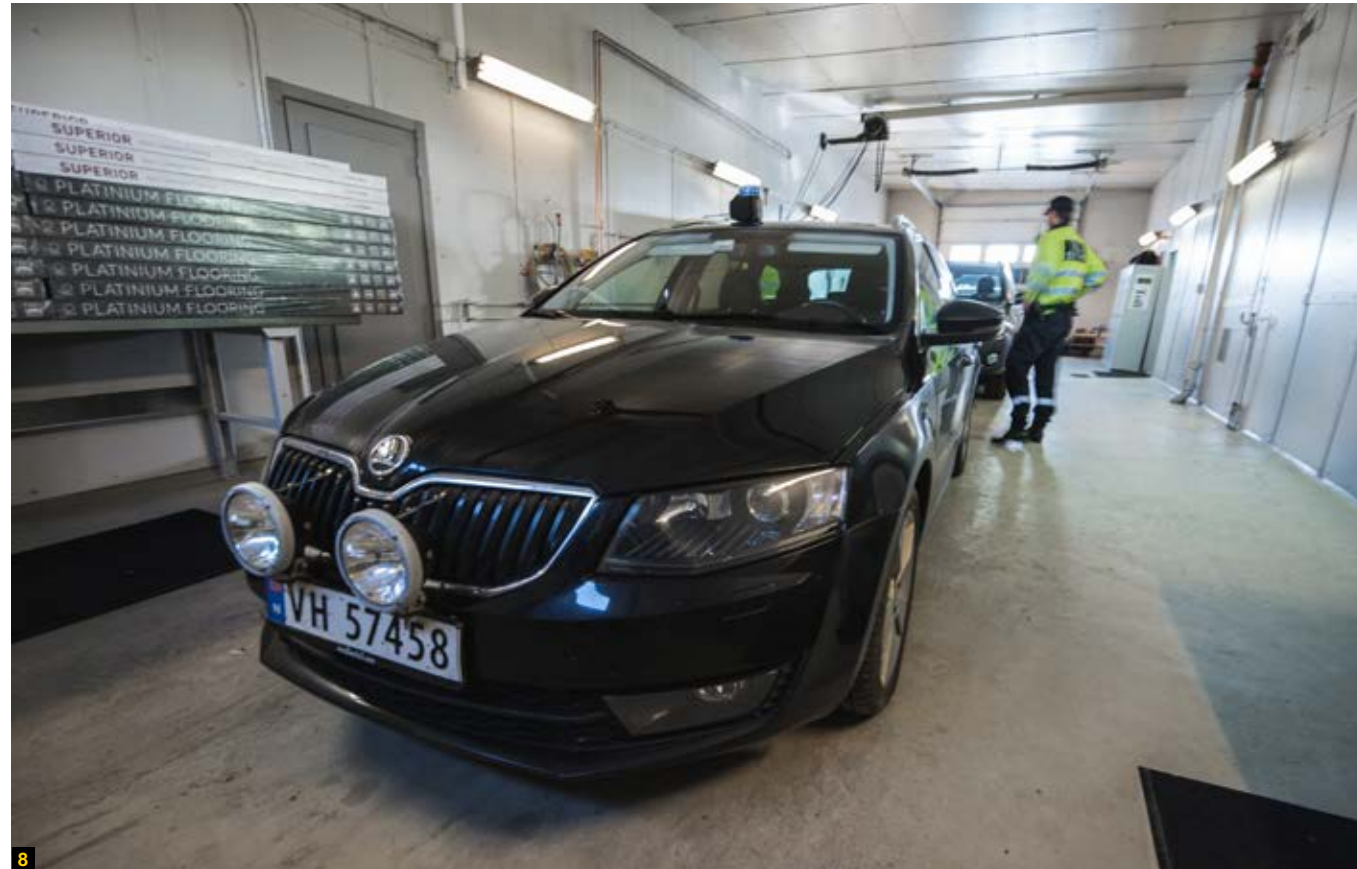
En ny oppgave for ekspedisjonstollerne i Vauldalen er å administrere transporttillatelse i Trøndelag. »

6. STOPP: Kjører du på riksvei 31 midt på natta, er sjansen stor for at du blir stoppet i tollkontroll.

7. EKSPEDISJON: Å sitte i luka og yte service mot næringslivet er også en viktig del av arbeidsoppgavene til en toller.

” Er ikke svaret tilfredsstillende og den første gjennomgangen av kjøretøyet også vekker mistanke, er veien til kontrollgarasjen kort.

Vauland-tollerne

» Transporttillatelse gis til transportører som frakter varer mellom Norge og Sverige. Vauldalen tollsted har oppgaven med søknader og administreringen av transporttillatelse til Norge fra Sverige over grenseoverganger til Tollregion Midt-Norge. Registrerte svenske eksportører og norske mottakere kan gi beskjed til tollstedet to timer før innreisen til Norge. Den svenske tollstasjonen Tärnaby har ansvaret for transporttillatelse for eksportører i Norge til mottakere i Sverige. Etter at tillatelsen er innvilget kan transportørene passere med varene på ubetjente grenseoverganger som Sørli og Ådalsvollen i Nord-Trøndelag, og svenske Valsjöbyn og Gäddede utenom åpningstiden. Dette er en forenkling for transportørene som ellers måtte kjørt via de betjente tollstasjonene Storlien og Vauldalen. Ordningen er ledd i grensetollsarbeidet mellom Norge og Sverige.

Både Ådalsvollen og Gäddede er eksempler på tollsteder som er nedlagt som konsekvens av den elektroniske utviklingen og det nye trafikkbildet. For å opprettholde servicen til næringslivet må rutiner endres, tollstasjoner samlokaliseres og tollkartet er stadig i endring.

God morgen. Klokkene nærmer seg åtte i Vauldalen, og mens Unni og Per Johan nettopp har ankommet stasjonen, klare for en ny arbeidsdag, er Jørn, Kristoffer og Christian i ferd med å avslutte sin. For dem venter noen timer velfortjent søvn før de er tilbake på jobb og klare til å følge og kontrollere trafikken på riksveg 31 gjennom Brekken mot Røros. Om sommeren er det spesielt stor trafikk her. Det er mange utenlandske turister i bobiler og campingvogner som legger turen om bergstaden og verdensarven Røros. \

8. KONTROLLHALL: Mistenker tollerne deg for smugling, ender du opp her i kontrollhallen. Ved siden av bilen kan du se parketten som ble beslaglagt denne natta.

tall&fakta

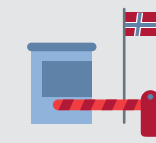

Ansatte

Tolletaten hadde ved årsskiftet 2016/17 til sammen 1508 årsverk fordelt på 1 682 ansatte (250 årsverk i direktoratet og 1258 årsverk totalt i regionene).

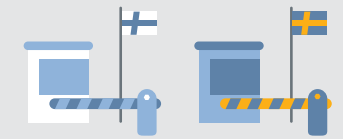
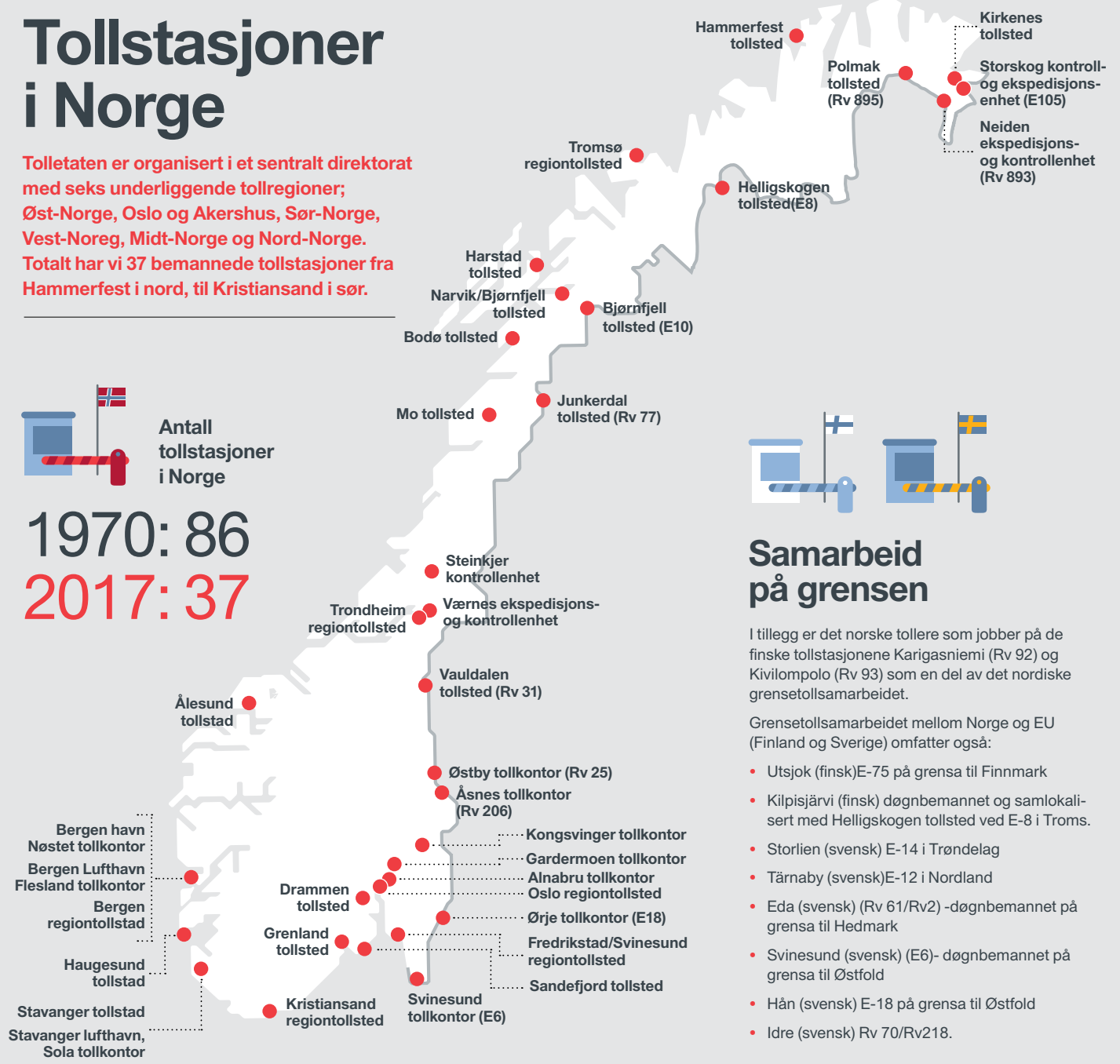
Tollstasjoner i Norge

Tolletaten er organisert i et sentralt direktorat med seks underliggende tollregioner; Øst-Norge, Oslo og Akershus, Sør-Norge, Vest-Norge, Midt-Norge og Nord-Norge. Totalt har vi 37 bemannede tollstasjoner fra Hammerfest i nord, til Kristiansand i sør.

Antall tollstasjoner i Norge

1970: 86
2017: 37

Samarbeid på grensen

I tillegg er det norske tollere som jobber på de finske tollstasjonene Karigasniemi (Rv 92) og Kivilompolo (Rv 93) som en del av det nordiske grensetollsamarbeidet.

Grensetollsamarbeidet mellom Norge og EU (Finland og Sverige) omfatter også:

- Utsjok (finsk) E-75 på grensa til Finnmark
- Kilpisjärvi (finsk) døgnbemannet og samlokalisert med Helligskogen tollsted ved E-8 i Troms.
- Storlien (svensk) E-14 i Trøndelag
- Tärnaby (svensk) E-12 i Nordland
- Eda (svensk) (Rv 61/Rv2) -døgnbemannet på grensa til Hedmark
- Svinesund (svensk) (E6) - døgnbemannet på grensa til Østfold
- Hån (svensk) E-18 på grensa til Østfold
- Idre (svensk) Rv 70/Rv218.

Den norske grensen

78 Det er totalt 78 grenseoverganger på vei til Norge.

21 flyplasser med utenlandstrafikk.

7 kaier med utenlandsanløp

4 togruter med utenlandsanløp

I sommar vart eit 40 år gamalt forbod mot innføring av 19 eksotiske dyreartar oppheva, og ekspertane er usamde om konsekvensane. Entusiastane jublar, veterinærinstituttet fryktar for salmonellautbrot, medan dyrevernarar meiner reptil ikkje er eigna som kjæledyr.

Tekst Karoline Carlsen Illustrasjon Marius Hole

Sjølvs om reptila overlever i fangenskap, er ikkje det same som at dei trivst.

ANTON KRAG

Leiar i Dyrevernalliansen

Før reglane for innføring av 19 artar av slanger, øgler og skjelpadder vart endra, sendte Mattilsynet saka ut på høyring. Veterinærinstituttet frårådte regelendringa i innspelet sitt mellom anna på grunn av frykt for salmonella. Folkehelseinstituttet var negative og meinte det kunne utgjere eit folkehelseproblem. Og dyrevernarar meiner reptil er dårleg eigna som hobbydyr.

Smittefare. – Vi er negative til opphevinga av forbodet, både på grunn av omsyn til dyrevelferd, men også med tanke på smitte, seier dagleg leiar Anton Krag i Dyrevernalliansen. Ifølgje Krag høyrer ikkje desse dyra heime i glasbur.

– Å ha reptil som hobbydyr er ikkje enkelt. Dyrevelferdsbehova blir ofte undervurderte av eigarane, og reptil kan ikkje samanliknast med kattar eller hundar som er mykje lettare å tolke.

Krag, som også er zoolog, peikar på at ville slanger og krypdyr er

skapte for eit liv i tropiske omgjevnader.

– Sjølvs om reptila overlever i fangenskap, er ikkje det same som at dei trivst, seier han.

Kan bli aggressive. – Når reptil blir haldne i fangenskap kan dei også byrje å vise aggresjon, eller negativ åtferd. Det kan vere risikabelt for eigaren, men kan også føre til at dyret gnir seg så mykje mot buret at dei får skadar på kroppen, forklarar Krag.

I tillegg legg zoologen vekt på at reptil treng heilt spesielle omgjevnader.

– Lys og fukt må vere riktig, og vi har sett tilfelle der dyra har fått skadar på grunn av varmelamper som blir sette opp feil.

At opphevinga av forbodet skal føre til mindre smugling av reptil til Noreg, har heller ikkje Dyrevernalliansen tru på. Dei trur heller at ein auka interesse for krypdyr kan føre til at fleire blir innførte på ulovlege og utrygge måtar. \

Krev likevel spesialløyve

12 av dei 19 reptilartane som no er lov i Noreg, er likevel omfatta av konvensjonen om internasjonal handel med truga artar av vill flora og fauna (CITES). Difor må ein søkje om løyve etter CITES-regelverket før ein eventuell import til Noreg.

Herptil er ei fellesnemning på amfibium og krypdyr.

Dyrevelferda vil bli best ivareteke ved at ein opphevar forbodet.

THOR HÅKONSEN

Leiar i Norsk Herpetologisk Forening

Reptil er godt eigna som hobbydyr. Det meiner Thor Håkonsen, som er leiar i Norsk Herpetologisk Forening. Dei står på motsett side i debatten, og er glade for at forbodet no er oppheva. For trass i forbodet, reknar Håkonsen med at det allereie finst 100 000 herptil i norske heimar.

– Det er difor mange eigarar som allereie har god informasjon om korleis desse dyra skal ha det, seier Håkonsen.

Overdriven frykt. Foreininga meiner frykta mot salmonella er overdriven, og dei viser til infeksjonstal frå Sverige der det er ei liberal lovgjeving.

– Om ein ser på deira infeksjonsrate vil det i Noreg vere snakk om ein potensiell auke på 0,4 prosent, og sjølv det er eit i verste fall-scenarior, seier Thor Håkonsen.

Han trur heller at å vere meir open rundt dyrehaldet vil føre til mindre smitte.

– Å vere open fører til meir og be-

tre informasjon, og vil føre til færre smittetilfelle. Desse dyra er lovlege i alle andre land i verda, bortsett frå på Island. Og det er ikkje salmonellaepidemiar her av den grunn, seier leiaren.

Enkle å halde. Når det gjeld dyrevelferd, meiner Norsk Herpetologisk Forening at det er ein gamal påstand som allereie er motbevist.

– Mattilsynet har tidlegare konkludert med at dyrevelferda vil bli best ivareteke ved at ein opphevar forbodet, seier Håkonsen.

Han stillar seg også uforståande til logikken til Dyrevernalliansen, og meiner ikkje det er noko vanskelegare å ha reptil.

– Mange av dei er faktisk enklare å halde enn fuglar og kattar, seier leiaren.

Håkonsen trur at forbodet som no er oppheva i stor grad er basert på fordommar og lite kunnskap.

– Dette er hobbydyr og ikkje kjæledyr, og vi er veldig glade for at det blir tillate.

Best i test?

I over 100 år har Tolletaten hatt et eget laboratorium. Her testes alkoholinnhold i øl, narkotikaprøver, diesel og mye de færreste tenker på. For hvorfor må stivelse i matvarer, protein i sportsdrikke og plastmykere i leketøy under lupen?

Proteininnhold

Harry Jensen tester innholdet i en proteindrikk for å konstatere at innholdet faktisk stemmer overens med deklarasjonen. Slike undersøkelser er viktige både i et sikkerhetsperspektiv, men også for å sikre at varen klassifiseres riktig i tolltariffen.

Tekst Karoline Carlsen Foto Bård Gudim

Tørrvekt

Å bistå ved klassifisering er en viktig jobb for tollaboratoriet. Her er det Siv Marie Engen som bestemmer tørrstoff i en sportsdrikk. Hensikten er å analysere tørrstoffinnholdet i forbindelse med klassifisering. Riktig klassifisering i tolltariffen er viktig fordi det bestemmer hvor mye som skal betales i tollavgifter.

Farlig leketøy

Ved hjelp av et XRF-apparat måles innholdet av tungmetaller i leketøy. Leker til barn har bestemte grenseverdier på hvor mye det kan inneholde. Disse grensene er bestemt i leketøysforskriften. I tillegg til tungmetaller gjør tollabben også undersøkelser av plastmykere for å forsikre at varen er trygg for barn. Som regel ser tollaboratoriet at lekene som omsettes i de ordinære leketøyskjedene er trygge, og at de som har blitt kategorisert som farlige, stort sett er importert for salg på markeder.

Over eller under grensa

Alkoholinnhold i øl har blitt en mer aktuell problemstilling etter at antallet mikrobryggerier har økt kraftig. I dag er det Skatteetaten som har ansvaret for særavgifter og dermed regelverket knyttet til alkoholinnhold, men det er Tolletatens laboratorium som tester ølet på deres vegne. På bildet klargjøres en kontrollprøve for analyse. Ringnes benyttes til dette fordi alkoholstyrken deres er stabil.

Mikroskopering

Torbjørn Moe mikroskoperer et plantemateriale for å se etter karakteristiske tegn på at dette faktisk er tobakk. Plantematerialet tilhørte et røykeprodukt hvor man var usikker på om det var tobakk. Mikroskopet brukes også til å fastslå hvilken plantestivelsen kommer i fra og om stivelsen er modifisert, som er viktig ved klassifisering. Mikroskopet brukes også ved cannabis-analyser.

Proteininnhold

Ved hjelp av instrumentet «Kjeldahl» analyseres proteininnholdet i næringsmidler som er viktig for riktig klassifisering.

Metanol i spriten?

GC-FID instrumentet benyttes ved analyser av blant annet alkohol og fett. For eksempel kan det avsløre om spriten inneholder metanol.

Flytende prøver

Tollaboratoriet utfører mellom 700 og 800 narkotikapróver hvert eneste ár. Narkotika sendes hovedsakelig til KRIPOS sitt laboratorium, men tollabben tester narkotika i forbindelse med legemiddeloven og de nye psykoaktive stoffene. På bildet er det prøveglass med narkotikapróver som er klare for å bli analysert med GCMS-instrumentet.

Stor auke av MDMA

I fleire år har MDMA vore borte frå den norske og internasjonale narkotikamarknaden, men no er stoffet tilbake. Tala viser ein eksplosiv auke av beslag dei siste åra.

Tekst Karoline Carlsen Foto Tolletaten

For åtte år sidan var MDMA, betre kjent som ecstasy, nærmast utrydd frå narkotikamarknaden verda over. I Noreg var det i 2010 låge 79 beslag av stoffet, både hos tollstyresmakter og politi. Bakgrunnen var eit internasjonalt samarbeid som regulerte utgangsstoffet for MDMA og med det gjorde sjølve produksjonen nærmast umogleg. Dei siste åra har beslaga likevel berre auka, og i 2016 var dei samla beslaga 947. Det er ein auke på over tusen prosent på seks år. Ifølgje Kripas kjem den ekstreme auken av at illegale

produsentar har funne nye utgangskjemikalie og nye produksjonsmetodar.

Bestiller på nett. Tidlegare var bruk av ecstasy særleg knytt til ungdomskultur i house- og teknomiljø, men mykje tydar på at misbruket i dag er langt meir samansett. Stadig fleire brukar internett til å bestille narkotiske stoff frå utlandet, og stoffet blir med det sendt via post. Ofte er det i desse tilfella snakk om mindre mengder som hovudsakleg er meint for privat bruk.

I Tolletaten har ein dei siste åra sett ein kraftig auke av narkotikabeslag nettopp i brev og pakker. På Gardermoen gjer dei svært mange av desse narkotikabeslaga, og her ser dei at MDMA er mellom narkotikaen som ofte går igjen.

– MDMA utgjer ein aukande del av beslaga våre, seier seksjonssjef Tor Fredriksen i grensekontrollseksjonen på Gardermoen.

Også på postterminalen på Alnabru plukkar dei stadig ut MDMA frå sendingar. I løpet av dei seks første månadene i år har tollarar gjort 1 000 beslag i post- og kurersendingar på landsbasis. Ein auke samanlikna med året før, og det er ei utvikling som skremmer tolldirektøren.

– Folk spelar russisk rulett når dei kjøper narkotika frå utanlandske nettstader, seier Øystein Børmer.

Negativ rekord. Sjølv om mange av post-

sendingane inneheld mindre mengder, har det også dukka opp større sendingar. På Gardermoen beslagla dei ein halv kilo MDMA i ei kurersending frå eit bodfirma, og i same sendinga vart det også oppdaga ein halv kilo amfetamin.

Halvårstala frå Kripas, som inkluderer både toll- og politibeslag, viser at det er beslaglagt 22.000 tablettar og cirka 4,8 kilo med MDMA-pulver fordelt på 558 beslag til no i 2017. Dette er ein auke på 18 prosent frå fjoråret.

Ifølgje Kripas blir stoffet hovudsakleg produsert i Nederland og Belgia. Her har fleire store produksjonsstadar blitt oppdaga og destruert dei siste åra.

2,5 kilo MDMA. Sjølv om mykje MDMA blir beslaglagt i postsendingar, blir dei store mengdene forsøkt smugla på andre måtar.

I september 2016 vart to menn stoppa i Larvik då dei kom med ferja frå Hirtshals. Mennene kom køyrande ut av Superspeed 2, då tollarane stoppa dei og ein narkotikahund markerte. Etter to timar fann til slutt tollarane 2,5 kilo MDMA og 2.900 ecstasytablettar forma som karakteren Darth Vader frå Star Wars. Stoffet var vakuumpakka og gøymt i ei luke i drivstofftanken. I mai vart mennene dømde til opp til fire år i fengsel. **W**

Folk spelar russisk rulett når dei kjøper narkotika frå utanlandske nettstader.

Tolldirektør Øystein Børmer

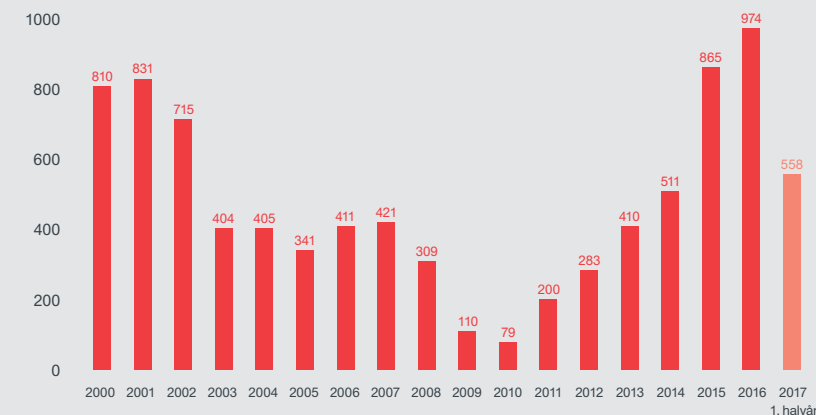
fakta

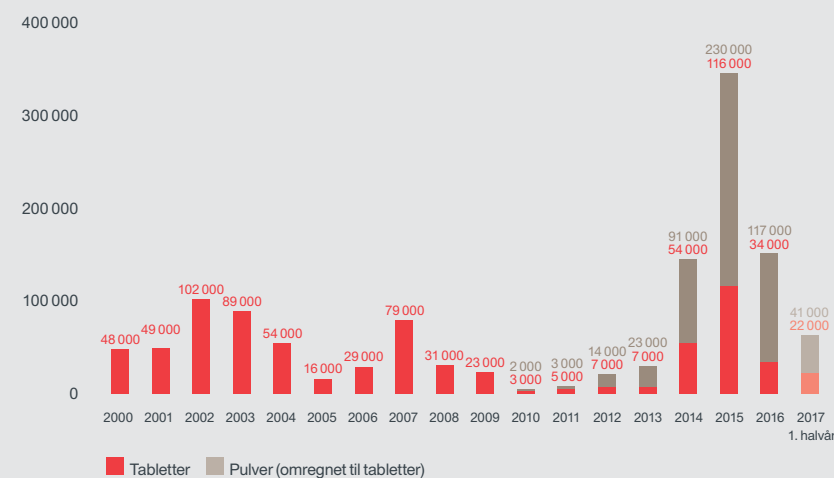
MDMA

- Er forkortinga for metylen-dioksi-metamfetamin.
- Kom på den norske narkotikalista i 1986.
- Er betre kjent som ecstasy, ettersom det er hovudverkestoffet.
- Verknaden av stoffet varierer frå person til person, men det er eit rusmiddel som verkar både sentralstimulerande og hallusinogent.
- Blir selt enten som pulver, krystallar eller tablettar/kapslar.
- Det er forbode å kjøpe, omsetje, innføre, utføre, lagre, tilverke, eige og bruke MDMA.

MDMA (ecstasy) antall beslag

MDMA (ecstasy) beslaglagt mengde (antall tablettar*)

* Beslaglagt mengde pulver er omregnet til tablettar med 100 mg virkestoff. Det er tatt utgangspunkt i at beslaglagt pulver har ein styrkegrad på 85 %. De siste årene har variasjonen ligget i området 85-95 %.

Antall MDMA-beslag fordelt på politidistrikt

	2016	1.halvår 2017
Romerike	263	127
Oslo	143	82
Rogaland	84	40
Hordaland	74	72
Østfold	55	14
Vestfold	28	27
Søndre Buskerud	24	11

Beslaglagt MDMA-mengde fordelt på politidistrikt**

	2016	1.halvår 2017
Østfold	50 240	12 297
Vestfold	32 509	8 235
Oslo	27 497	7 498
Romerike	15 876	7 169
Rogaland	10 646	5 620
Hordaland	1 534	5 610
Søndre Buskerud	644	6 818

**antall tablettar, pulver er omgjort til tablettar

Godt gøymt: I drivstofftanken avdekkja tollarane i Sandefjord til slutt 2,5 kilo MDMA og 2 900 ecstasytablettar.

Skal samle all informasjon elektronisk: Tolletaten mottar fortsatt mye informasjon på papir, men nå skal informasjonen digitaliseres. (Foto: Terje Heiestad)

Bedre IT-støtte skal øke treffsikkerheten

Tolletaten skal utvikle IT-støtte på kontrollområdet. Det er etablert et eget prosjekt som heter Treff, som blant annet skal bidra til bedre treffsikkerhet og kontrollresultater.

Tekst Tore Skår

Tolletaten har gått i gang med et viktig arbeid for å forbedre IT-støtten til kontrollområdet. Vi trenger bedre systemstøtte i alle ledd av våre kontrollprosesser, sier avdelingsdirektør

Eivind Kloster-Jensen, som er leder for Tolletatens etterretningssenter i Tolldirektoratet.

Treff-prosjektet skal bidra til å styrke kriminalitetsbekjempelsen innen etatens områder. Prosjektet utgjør en viktig del av etableringen av Tolletatens etterretningssenter (TES).

Inngikk avtale med IT-leverandør. I sommer inngikk Tolletaten avtale med IT-leverandøren Palantir Technologies om systemutvikling på kontrollområdet. Kontrakten ble inngått etter en anbudskonkurranse som hadde pågått siden i vinter. Sju leverandører var prekvalifisert til å delta i konkurransen og fire leverte tilbud.

– Palantir Technologies var den leverandøren som leverte det beste tilbudet i forhold til våre tildelingskriterier. Dette er en leverandør med relevant erfaring som har skissert gode løsninger for forbedringer av systemstøtten til etatens kontrollprosesser, forklarer Eivind Kloster-Jensen som signerte avtalen på vegne av Tolletaten.

Fra Palantirs side er man fornøyd med å inngå

avtalen. I en uttalelse til På grensen sier de:

– Palantirs produkter er utviklet slik at organisasjoner skal kunne realisere den fulle verdien av sine data, ved å gjøre dem enkle å vurdere, administrere og kombinere for analyse. Vi gleder oss til å implementere produktene sammen med en kompetent, fremtidsrettet og viktig partner.

Om konkurransen. Tjenestens samlede verdi i kontraktsperioden antas å være inntil 300 millioner kroner, dersom alle opsjoner utøves. Avtalen er i første omgang for to år, men den kan forlenges i ytterligere seks år.

Palantir startet opp i Palo Alto, Silicon Valley i 2004. Siden har Palantir vokst som en leverandør av avansert programvare for dataanalyse til etterretning, forsvar, politimyndigheter og finansaktører i en rekke land. Blant annet har norsk og dansk politi kjøpt en analyseløsning fra Palantir.

Viktig med bedre systemstøtte. – Gjennom etterretningssenteret styrkes etterretningsarbeidet med flere mennesker. Men like viktig er det å forbedre systemstøtten. Våre ansatte i hele landet trenger bedre IT-støtte for å få gjort jobben sin mest mulig effektivt, understreker Kloster-Jensen.

– Systemstøtten for Tolletatens kontrollvirksom-

het er i dag lite fleksibel og ikke egnet for bruk i framtiden. Dessuten ser vi flere områder hvor vi kan utnytte kontrollressursene bedre ved å utvikle nye samt fleksible løsninger, sier Kloster-Jensen.

Blant annet skal det etableres nye løsninger for informasjonsfangst, objektutvelgelse, etterretning og kontroll og resultatregistrering. Formålet er å oppnå:

- økt vurderingsgrad og oversikt over varestrømmer inn og ut av landet,
- større treffsikkerhet på kontroller,
- økt effektivitet og bedre oppgaveløsning i etaten,
- bedre etterlevelse av regelverk og styrket kriminalitetsbekjempelse.

– Ved at vi får samlet mer informasjon digitalt, blir kontrollarbeidet mer etterretningsbasert. Vi får bedre oversikt over varestrømmene og kan gjøre risikovurderinger i forkant av at aktuelle kontrollobjekter ankommer et grensepasseringspunkt, sier Kloster-Jensen.

Vil bruke lærende maskiner. - Et sentralt element ved IT-utviklingen i Tolletaten er å ta i bruk lærende maskiner som vil styrke kontrollarbeidet, sier Hege Fredhall som er leder for Treff-prosjektet.

Maskinlæring er et felt innen IT som gjør at maskiner kan lære uten å være programmert eksplisitt. Fagfeltet er på frammarsj, og i Norge er det allerede etablert to forskningssentre for maskinlæring og kunstig intelligens.

Mer elektronisk informasjon. – Vi ser at Toll-etaten vil ha god nytte av teknologiske nyvinninger og systemer basert på kunstig intelligens og stordata. Blant annet vil Tolletaten få samlet mer elektronisk informasjon om varestrømmer og grensekryssende aktivitet enn før. Den informasjonen skal samles og gjøres tilgjengelig digitalt. Og ved hjelp av lærende maskiner vil man kunne få analysert og vurdert mer av informasjonen

Informasjon i forkant: I framtiden skal all relevant informasjon være tilgjengelig for tollerne i god tid før kontrollobjektene ankommer grensen. (Foto: Eivind Senneset)

Bedre systemstøtte: – Vi trenger bedre systemstøtte i alle ledd av våre kontrollprosesser, sier avdelingsdirektør Eivind Kloster-Jensen. (Foto: Bård Gudim)

fakta

Treff-prosjektet skal gjennomføre 14 tiltak.

- **Tiltak 1** – Uregistrert vareførsel: Tilrettelegge for elektronisk overføring av informasjon om uregistrerte strømmer for systematisk og kontinuerlig risikovurdering med henblikk på mest mulig målrettet objektutvelgelse og påfølgende kontroll
- **Tiltak 2** – Ny etterretningsløsning: Løsningen skal ivareta funksjonalitet for å utføre analyser på innsamlet data, funksjonalitet for lagring av etterretningsinformasjon, og meldingsfunksjonalitet internt i etaten og med samarbeidspartnere.
- **Tiltak 3** – Informasjonsutveksling med Skatteetaten: Utveksling av informasjon på operativt og strategisk nivå.
- **Tiltak 4** – Kurerselskapenes underliggende vareinformasjon: Tidligere og bedre tilgang til kurerselskapenes underliggende vareinformasjon ved elektronisk overføring av standardiserte data som viser innholdet i et manifest.
- **Tiltak 5** – Postens underliggende vareinformasjon: tilsvarer tiltak 4, men innenfor Postens virksomhetsområde.
- **Tiltak 6** – Vareinformasjon fra transportør: Muliggjøre elektronisk mottak og bearbeiding av manifestinformasjon innen ulike former for grensepassering.
- **Tiltak 7** – Risikomodul i TVINN: Skal bidra til bedre objektutvelgelse i TVINN.
- **Tiltak 8** – Bedre nyttiggjøring av ANPR-data.
- **Tiltak 9** – Bedre resultatrapportering i deklarasjonskontrollen.
- **Tiltak 10** – Komplette objektutvelgelses- og kontrollflate: Ny løsning for støtte i kontrollgjennomføringen og registrering av kontrollresultater.
- **Tiltak 11** – Oppfylle forpliktelser i sikkerhetsavtalen NO-EU: systemstøtte som gjør at vi oppfyller forpliktelser i sikkerhetsavtalen.
- **Tiltak 12** – Styrket oversikt over innførte, ikke-frigitte varer: Elektronisk overføring av informasjon til Tolletaten om innlegg og bevegelser på tollager.
- **Tiltak 13** – Styrket oversikt over eksportdeklarererte, ikke-utførte varer: Løsning for å effektivisere kontrollen av eksport av varer.
- **Tiltak 14** – Forvaltning og oppfølging av tillatelser: Løsning for elektronisk behandling av lisenser og tillatelser fra samarbeidende etater.

” Ved at vi får samlet mer informasjon digitalt, blir kontrollarbeidet mer etterretningsbasert.

Eivind Kloster-Jensen, leder for Tolletatens etterretningscenter i Tolldirektoratet.

man har tilgjengelig, og bidra til å finne ut hva som er de mest aktuelle kontrollobjektene, sier Fredhall.

Samarbeid med næringslivet. Fredhall understreker at Treff-prosjektet handler om flere tiltak enn bare støtte til grensekontrollen (se tiltaksliste i faktaboks). Blant annet skal informasjonsutvekslingen med Skatteetaten styrkes, tollerne vil ha flere verktøy tilgjengelig ute i felten og deklarasjonskontrollen skal styrkes.

– Vi skal også ha et samarbeid med næringslivet for å få utvekslet nødvendig informasjon, blant annet skal tollerne få tilgang til manifestinformasjon, sier Fredhall. ∞

Lærende maskiner: - Ett sentralt element ved IT-utviklingen i Toll-etaten er å ta i bruk lærende maskiner som vil styrke kontrollarbeidet, sier prosjektleder Hege Fredhall. (Foto: nybilder.no)

Guiden som holder deg oppdatert

Ny avtale: Sveits' ambassadør Urs Bucher sammen med Norges EU-ambassadør Oda Helen Sletnes og Maltas ambassadør Marlene Bonnici.

Foto: EU-delegasjonen

IMPORT
FRA UTVIKLINGSLAND

Undertegnet forenklingssavtaler

Norges EU-ambassadør, Oda Helen Sletnes, undertegnet ny avtale med EU og Sveits angående forenklinger av tollregler ved import av varer fra utviklingsland.

Norge har i mange år samarbeidet med EU og Sveits om GSP-ordningen, som innebærer at varer med opprinnelse i en rekke utviklingsland får tolletelser når de innføres til blant annet Norge.

– Samarbeidet innebærer at Norge, EU og Sveits har like krav til hvordan en vare må være framstilt for å oppnå status som opprinnelsesvare, sier seniorrådgiver Helene Hval i tariff- og opprinnelsesseksjonen i Toll-direktoratet.

EU har utviklet et nytt registre-

ringssystem, REX, som Norge og Sveits nå har sluttet seg til. REX er basert på et selvdeklareringsprinsipp, og i løpet av tre år skal systemet erstatte dagens sertifikatordning så opprinnelseserklæringene kan avgis elektronisk.

For at REX skal fungere optimalt, var det nødvendig å oppdatere de gamle samarbeidsavtalene mellom EU, Sveits og Norge. EU-ambassadør Oda Helen Sletnes signerte den nye avtalen i juni.

NYE REGLER

Tolltariff på høring

I slutten av juni sendte Tolldirektoratet forslag til nye oppdelinger i tolltariffen ut på høring. Fristen var 25. august og høringssvarene har blitt publisert fortløpende på toll.no. Totalt har Toll-direktoratet mottatt 13 forslag fra ni aktører. Det var i januar næringslivet og offentlige organer ble invitert til å komme med innspill til nye tariffoppdelinger eller endring av eksisterende oppdelinger, fristen for forslag var i april.

Suksess for KvoteAppen

I fjor sommer lanserte Tolletaten KvoteAppen hvor du kan finne ut av taxfree-kvotene og fortolte alkohol og tobakksvarer. Siden oppstarten har totalt 375 000 personer lastet ned appen. Men bare siden 1. juli i år har 75 000 sørget for å ha appen på telefonen. I løpet av sommeren har det blitt gjennomført 10 500 fortollinger og det har blitt innkrevet 3,5 millioner kroner. Siden oppstarten i juni 2016 har det totalt vært 34 000 fortollinger og totalt innkrevet beløp er 10,5 millioner kroner.

Meld deg på tolldagen

Nå er det mulig å melde seg på Tolldagen 2017. Konferansen finner sted 2. november på Oslo kongressenter. Dette er femte gang konferansen arrangeres og de siste årene har over 200 representanter fra næringslivet vært til stede. Påmelding på toll.no.

Samarbeid

OVER LANDEGRENSENE

Foto: Jostein Pedersen

Storfangst: Tema er den største havnen i Ghana, og kursdeltakerne besøkte fiskehavna.

Underviser i fiskerikriminalitet

Norges kunnskap om fiskerikriminalitet skal hjelpe utenlandske tollere.

Spesialrevisor Jostein Pedersen ved vareførsel- og etterkontrollsavdelingen i Tollregion Midt-Norge var i juni invitert til Ghana for å undervise i fiskerikriminalitet. Bakgrunnen var et tverretattlig opplæringsprogram der representanter fra toll, fiskeri,

havnekontrollen, sjøfart, politi og Interpol deltok.

Invitasjonen kom via North Atlantic Fisheries Intelligence Group på vegne av FN's narkotikaprogram i samarbeid med WCO.

Under samlingen i Tema i Ghana delte Jostein Pedersen

sin kunnskap om blant annet springssystemer, eksportstatistikk, fiskekrimbåten, ulovlig fiske, nasjonalitetsbytter og menneskehandel.

Haakon Svane fra den norske ambassaden i Ghana var også til stede under kurset.

Store norske fiskebeslag

Det har i løpet av første halvår 2017 vært flere store beslag av ulovlig fisk både i Oslo og Nord-Norge. I Oslo ble det totalt stanset seks tonn. Fisken har vært ferdig bearbeidet og filetert når den har blitt beslaglagt. I toll-

region Nord Norge ble det i årets første seks måneder beslaglagt 3146 kilo fiskefilet. Den lovlige kvoten på fisk er 15 kilo og de fleste beslagene er gjort i større biler eller hengere som er innredet med en form for fryseelement.

Kort innpå FRIHANDEL

Første forhandlingsmøte med Kina

I desember ble det kjent at Norge skulle gjenoppta forhandlingene om en frihandelsavtale med Kina. I slutten av august ble de første møtene holdt i Beijing. Det er syv år siden forrige forhandlingsmøte mellom landene, noe som betyr at det er en del som må forhandles på nytt.

– Møtene var veldig positive og det var en god tone mellom landene, sier Cecilie G. Alnæs som leder tariff- og opprinnelsesseksjonen. På norsk side er forhandlingene ledet av Nærings- og fiskeridepartementet. Toll-direktoratet har fått ansvaret for forhandlingene om opprinnelsesregler og det er planlagt nye forhandlinger i Oslo før jul, og Alnæs ser fram til nye møter med den kinesiske delegasjonen.

Kriminelle i norsk arbeidsmarked

Ny rapport viser at metodene for arbeidslivskriminalitet varierer og at lovbruddene kan være vanskelige å oppdage.

Rapporten, som er en situasjonsbeskrivelse av arbeidslivskriminaliteten i Norge, har en rekke ulike funn. Hovedformen for arbeidslivskriminalitet er svart arbeid og sosial dumping.

- Nye metoder for å unndra seg arbeidsgiveransvar øker. Særlig ved etablering av enkeltpersonforetak der arbeidstakere blir «underleverandører».
- Kriminelle virksomheter profesjonaliserer seg, og tilpasser seg etatenes kontrollaktiviteter og fremstår med et mer seriøst ytre enn tidligere.

- Nettverk og bakmenn driver i flere bransjer samtidig eller flytter på seg over tid.
- Kriminelle virksomheter registrerer fiktive arbeidstakere for å gi personer rett til NAV-ytelser.
- Konkursryttere er fortsatt vanlig. Men et økende trekk er at aktørene flytter aktiviteten mellom virksomheter for å unndra seg myndighetens oppmerksomhet.

Tverrfaglig samarbeid. Rapporten er utarbeidet av Nasjonalt tverretatlig analyse- og etterretningssenter (NTAES). Siden 2015 har det blitt opprettet samlokaliserte a-krimsentre i Bergen,

Stavanger, Trondheim, Oslo, Kristiansand, Tønsberg og Bodø. Situasjonsbeskrivelsen påpeker at gevinster av a-krimssamarbeidet er særlig knyttet til kjennskap til hverandres ulike avdekkings- og sanksjonsmuligheter. Og å benytte de sanksjonene som vil ha størst effekt i hvert enkelt tilfelle.

– Den tverretatlige bekjempelsen virker. Samtidig oppfattes arbeidslivskriminaliteten mer dynamisk enn tidligere. Tilstedeværelse, kunnskapsdeling og etterretning mot de kriminelle i arbeidslivet blir enda viktigere i politi- og kontrolletatenes innsats fremover, sier leder for NTAES Jørgen Steen.

OFTTE STILTE SPØRSMÅL

EKSPERTENE SVARER

1. Hva gjør jeg hvis det er oppgitt feil beløp eller oppdager andre feil i tolldeklarasjons-oversikten i forhold til de faktiske forhold?

Hvis det er feil i tolldeklarasjonen, må du søke Tolletaten om endring av den, fortrinnsvis via deklarannten. Dersom deklarannten har adgang til elektronisk omberegning vil det redusere saksbehandlingstiden og gi en betydelig raskere oppretting. Spørsmål knyttet til selve rapporteringen, eventuell endring av mva-meldingen, hva som skal rapporteres og hvordan, rettes alltid til Skatteetaten.

2. Hvor finner jeg beløpet i tolldeklarasjons-oversikten som jeg skal rapportere videre til Skatteetaten?

Hovedregel er at merverdiavgiftsgrunnlaget tilsvarende statistisk verdi pluss eventuelt toll og avgifter. Hvis det er beregnet toll eller andre avgifter, vil du finne beløpene i tolldeklarasjonens rubrikk 46 (statistisk verdi) og i rubrikk 47. Spørsmål om hvilket beløp du skal rapportere rettes til Skatteetaten.

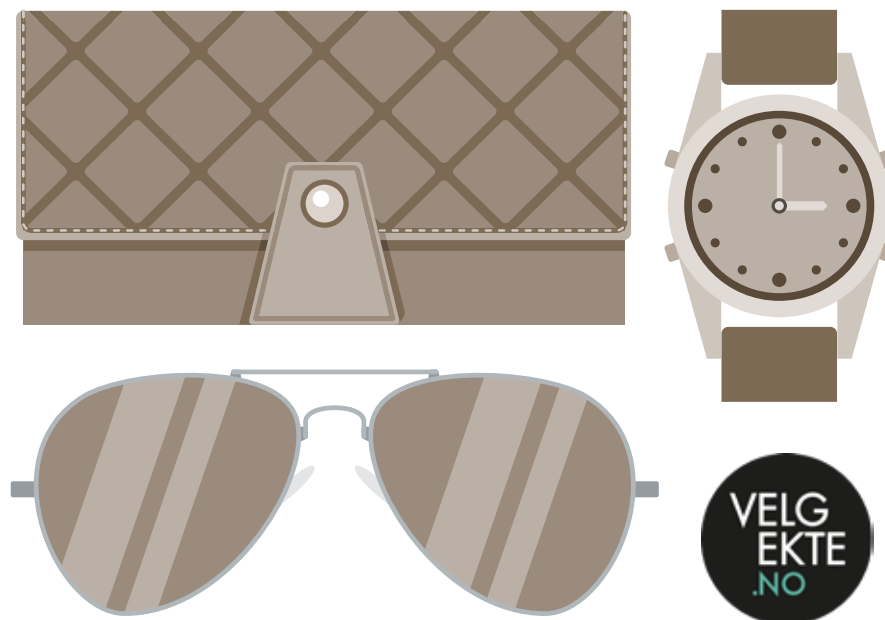
3. Hvordan får jeg tak en kopi av tolldeklarasjonen(e), som er oppgitt på tolldeklarasjons-oversikten.

Du må kontakte deklarannten som har tollbehandlet sendingen for deg for å få en kopi av tolldeklarasjonen(e).

267 har vært på kurs

I løpet av første halvår har Tolletaten holdt 29 kurs for ansatte i næringslivet. Totalt har det vært 267 personer fra 201 ulike firmaer på kurs. Tolletaten holder månedlig kurs innenfor ulike temaer – det er bare å melde seg på!

4 tips mot piratkopiering

1) Ta vare på dine rettigheter. Et og samme produkt kan være beskyttet av flere typer rettigheter. For å oppnå enerett på ditt produkt må varemerke, design og patent registreres hos Patentstyret. Denne beskyttelsen er viktig fordi virksomheten din får enerett til kommersiell utnyttelse av produktet og du kan dokumentere dine rettigheter overfor håndhevsmyndighetene som skal gripe inn overfor de som kopierer.

2) Hold øye med markedet og søk jevnlig etter piratkopier. Utarbeid rutiner som sikrer at du gjennomfører undersøkelser jevnlig og systematisk.

3) Merk varen din med unike kjennetegn. For å gjøre det lettere å avdekke kopier kan du merke produktet ditt med hemmelige kjennetegn. Det finnes ulike former for teknologi som kan hjelpe deg med dette.

4) Publisert liste over autoriserte forhandlere. På den måten kan kunder og forhandlere fatte mistanke og melde fra hvis de oppdager at varer selges gjennom andre mistenkelige kanaler.

For mer informasjon om hvordan du beskytter merkevaren din, gå til patentstyret.no.

FORFALSKNINGER

41 millioner piratkopierte varer beslaglagt i EU

EU-kommisjonens piratvarerapport viser at det i 2016 ble beslaglagt 41 millioner piratkopierte varer til en verdi av 672 millioner euro. De vanligste forfalskningene var sigaretter, leker og matvarer. I Norge har det i løpet av årets seks første måneder gjort 110 beslag av piratvarer. Tolletaten har beslaglagt piratkopierte varer til en verdi av 159 millioner kroner fra 2012 til 2016.

KURS

OKTOBER
OG NOVEMBER 2017

Basiskurs i tollbehandling
7. og 8. november

Passer for: Alle som tollekspederer varer eller driver virksomhet knyttet til import eller eksport.

Klassifisering
9. november

Passer for: Alle som tollekspederer varer eller driver virksomhet knyttet til import eller eksport.

Klassifisering av klær
2. november

Passer for: Alle som importerer eller eksporterer klær.

Klassifisering av næringsmidler
24 og 25. oktober

Passer for: Alle som importerer eller eksporterer næringsmiddel.

Opprinnelsesregler og preferansetollbehandling
15. november

Passer for: Alle som importerer eller eksporterer varer eller vurderer å starte med det.

Tollagerhold
16. november

Passer for: Alle som har tollager, vurderer å skaffe seg det eller vil vite mer om det.

Videregående kurs ved innførsel
1. og 21. november

Passer for: Controllere og regnskapsførere

Utførsel
14. november

Passer for: Alle som eksporterer varer, speditører og kontrollere

Alle kurs holdes i Tolletatens bygg på Oslo Lufthavn Gardermoen, Edvard Griegs vei.

For mer informasjon og påmelding: toll.no/kurs

Tenner i ørene

I sommer ble en russisk mann stanset med to store bjørnetenner i kofferten, da han kom med fly fra Riga til Bergen. Mannen, som skulle på ferie i Norge, forklarte at tennene skulle bli til ørepynt og at han hadde kjøpt dem på en russisk nettside. Tennene faller imidlertid under forbudet mot handel med truede dyrearter, og de ble dermed beslaglagt og sendt videre til Miljødirektoratet.

Foto: Miljødirektoratet

